

Vahva kunta – viisaat ilmastopäätökset

Tutkittua tietoa kuntapäätäjille

Kansalaiset ja yritykset tukevat laajasti ilmastovastuullisia ratkaisuja, jotka ovat oikeudenmukaisia ja taloudellisesti järkeviä. Kunnissa voidaan edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista monilla keinoilla, jotka myös vahvistavat kunnan elinvoimaa ja luovat laadukasta arkea asukkaille.

Kuntapäätöksenteko on avainasemassa ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Tämä tietopaketti tarjoaa kuntapäätäjille uusinta tutkittua tietoa monihyötyisistä ja vaikuttavista ilmastoratkaisuista.

Ilmastotyö kunnissa voi edistää:

Laadukasta arkiympäristöä

Kuntataloutta

Kuntalaisten terveyttä

Oikeudenmukaisuutta

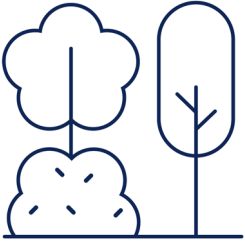
1

Ilmastotyö tukee laadukasta arkea pitovoimaisessa kunnassa

Monet ilmastotoimet tuottavat kuntalaisille laadukasta asumista, toimivia palveluita sekä viihtyisää ja vehreää arkiympäristöä. Onnistuneet kaavoitusratkaisut edistävät hyvinvointia, aluetaloutta ja kestävä kehitystä rakennetussa ympäristössä.

Kuntapäätäjänä voit edistää:

monihyötyisiä ja hiiliviisaita viherympäristöjä.

Yhteistyössä asukkaiden ja kaavoituksen kanssa voit varmistaa, että viherympäristöjen kehittämisessä panostetaan sekä virkistysmahdollisuuksiin kuten liikunnan ja oleskelun paikkoihin, että hiilensidonnalla ja biodiversiteetin lisäämiseen monimuotoisen ja monikerroksellisen kasvillisuuden avulla. Asukkaiden mahdollisuus osallistua monihyötyisen viherympäristön luomiseen luo kuntaan yhteisistä arvoista syntyvää pitovoimaa. Kotipihaan hiilikortisto tarjoaa ohjeita hiilen sidontaa ja monihyötyisyyttä edistävään puutarhan hoitoon, millä on suuri merkitys, koska pientaloalueet ja kerrostalojen pihat muodostavat suuren osan kuntien pinta-alasta.

turvallisuutta ja kansalaisten aktiivisuutta.

Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevat turvalliset ja aktiivisen liikkumisen mahdollistavat lähiympäristöt. Koulumatkansa pyörällä tai kävellen kulkevat sekä vapaa-ajan liikuntaa harrastavat nuoret kokevat koulumenestyksensä paremmaksi kuin vähän liikkuvat ikätoverinsa.

asumisen energiaratkaisuja.

Taloyhtiöiden energianeuvonnalla ja yhteistyöllä voidaan tukea taloudellisesti toteuttamiskelpoisia ratkaisuja erilaisiin asumismuotoihin, rakennustyyppeihin ja olosuhteisiin, etenkin kunnan vuokra-asunnoissa. Ilmastoviisas asuminen voi lisätä elinvoimaisuutta niin maaseudulla kuin lähiöissäkin.

Jo 30 minuutin

viikoittainen kohtuu- ja raskastehoinen vapaa-ajan liikunta oli yhteydessä

24 %

pienempään koulu-uupumuksen todennäköisyyteen.

Suomalaiset arvostavat asumista lähellä luontoa, keskikokoisia asuntoja, edullisia asumiskustannuksia, luonnonvaloa, toimivaa pohjaratkaisua, energiatehokkuutta, omaa energiantuotantoa ja puuta rakennusmateriaalina. Asuinalueen vetovoimaa lisää mahdollisuus liikkua luonnossa. →

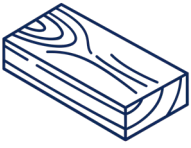
2

Ilmastotyö tuo elinvoimaa kuntatalouteen sekä säästää rahaa

Ilmastoystävälliset investoinnit ja työtavat ovat taloudellisesti järkeviä ja tuovat säästöjä kuntatalouteen. Vihreä siirtymä voi luoda uusia työpaikkoja ja vauhdittaa vähäpäästöisten tuotteiden ja palveluiden markkinoiden kehittymistä.

Kuntapäätäjänä voit edistää:

rakennussektorin energiatehokkuutta ja materiaalivalintoja.

Kaavoituksen, maankäyttö- ja tontinluovutussopimusten sekä kunnan oman rakennuskannan kautta voit tukea ilmastoviisasta rakentamista. Korvaamalla terästä ja betonia puulla saavutetaan merkittävä ilmastohyöty. Puu soveltuu myös korjausrakentamisen materiaaliksi.

luontopohjaisia ratkaisuja.

Kasvillisuus on kustannustehokkain keino tuottaa ilmastohyötyjä. Se vastaa samanaikaisesti moneen haasteeseen ja tuo säästöjä esim. hulevesien hallinnan ja viilennyksen sekä hiilinielujen kautta. Voit tukea hiili- ja luontoviisasta sekä vähäpäästöistä viherympäristön hoitoa esimerkiksi lisäämällä monimuotoisuutta tukevia, kuivuutta hyvin kestäviä ja vähän hoitoa vaativia niittyjä nurmikoiden sijaan.

kuntien metsäomaisuuden hoitoa.

Metsät ovat kunnassa tulonlähde, virkistyspaikka, ilmastomuutoksen hillitsijä ja luonnon monimuotoisuuden vaalija. Esimerkiksi metsän lannoitus parantaa tuottoa, kiertoajan pidennys ja suojelu lisäävät virkistysarvoja sekä monimuotoisuutta, ja jatkuvapeitteinen kasvatus maisemahyötyä. Ilmastoteot metsissä eivät sulje pois muita hyötyjä.

tieliikenteen terveys- ja ympäristöhaittojen vähentämistä.

On arvioitu, että kaupunkiympäristön tieliikenteen hiukkaspäästöjen vähentäminen yhdellä tonnilla tuottaisi yli 100 000 euron taloudellisen hyödyn vältettyjen akuuttien ja kroonisten sairauksien sekä kuolemien myötä. Lisäksi se vähentäisi työpoissaoloja yli 10 000 päivällä.

energiansäästöjä.

Kuntien, kuntayhtymien ja yritysten vapaaehtoisilla energiatehokkuussopimuksilla on tehostettu vuosina 2017–2022 vuosittaista energiankäyttöä yhteensä 12,5 terawattitunnilla (TWh). Kuntien toimet ovat tuoneet energiansäästöä yhteensä 362 GWh vuosittain ja rahallista säästöä 26 M€ vuosittain.

vähäpäästöisten tuotteiden ja työmenetelmien markkinaa.

Esimerkiksi viheralueiden rakentamiseen ja kunnossapitoon ja kierrätysmaiden käyttöön liittyy liiketoimintapotentiaalia – samoin kuin puun käyttöön uudis- ja korjausrakentamisessa. Työvoimaan kuuluvista yli puolet usko, että työpaikkojen saatavuus Suomessa paranee tai säilyy ennallaan lähitulevaisuudessa ilmastopolitiikan vaikutuksesta.

71 %
suomalaisista ajattelee,
että rakennusten
korjaamista tulisi suosia
niiden purkamisen ja
uudisrakentamisen sijaan.

3

Ilmastotyö tuo terveyshyötyjä

Muuttuva ilmasto lisää monia terveydelle haitallisia ilmiöitä, kuten elimistön lämpörasitusta, liukastumistapaturmia ja ahdistusta. Mahdollisuuksia ilmasto- ja terveyshyötyjen yhdistämiseen on esimerkiksi liikennesektorilla ja rakennetussa ympäristössä.

Kuntapäätäjänä voit edistää:

arkiliikkumista ja ympäristöystävällisiä liikkumismuotoja.

Kävely ja pyöräily tuovat merkittäviä terveyshyötyjä. Lisääntynyt aktiivinen työmatkaliikunta rutiiniksi muotoutuneena paransi kuntatyöntekijöiden kokemaa terveyttä sekä työkykyä ja yhdistyi pienempään sairauspoissaoloriskiin. Aktiivinen työmatkatapa voi pienentää diabeteksen, sydän- ja verisuonitautien ja jopa kuolleisuuden riskiä.

Työ- ja koulumatkaliikuntaa edistäviä tekijöitä ovat esimerkiksi palveluiden sijainti saavutettavien etäisyyksien päässä asutuksesta, laadukkaat kävely- ja pyörätiet, hyvä talvikunnossapito sekä pyöräparkit ja pukeutumistilat. Kuntatyönantaja voi tukea työmatka-aktiivisuutta joustavilla työaikajärjestelyillä, sujuvalla lähi- ja etätöiden yhdistämisellä sekä työsuohdepyöräedulla.

lähiympäristön luontoa ja vihreyttä.

Kaavoituksen avulla voidaan varmistaa kansainvälisen suosituksen mukaisesti, että puiden latvukset peittävät vähintään 30 % jokaisessa kaupunginosassa. Rakennetun ympäristön runsas kasvillisuus on merkittävä terveysriskien lieventäjä ja terveyshyötyjen lähde. Etenkin puut vähentävät terveysriskejä suojaamalla ihmisiä ilmaston ääri-ilmiöiltä kuten kuumuudelta ja sitomalla raskasateiden hulevesiä.

Suomessa kuolee vuosittain

1500–2000

ihmistä ilmansaasteisiin.

Aktiiviset liikkumistavat vähentävät polttomoottori-ajoneuvoista johtuvia ilmansaasteita. →

olemassa olevan kasvillisuuden ja maaperän säästämistä kaavoituksessa ja rakentamisessa.

Kasvillisuus ja maaperä tukevat hiilivarastoja ja luonnon monimuotoisuutta sekä terveyttä edistävää luontokosketusta. Maaperässä on merkittävä hiilivarasto. Uusi istutettu puu uusine kasvualustoineen on puolestaan aluksi useita vuosia hiilipäästöjen lähde. Rakentamisen päästöt vähentyvät käyttämällä kierrätysmaita ja kompostipohjaisia kasvualustoja.

4

Oikeudenmukaisella ilmastotyöllä voidaan vähentää eriarvoisuutta

Alueellinen ja ihmisryhmien välinen eriarvoistuminen on suomalaisen yhteiskunnan haaste. Oikeudenmukaisilla päästövähennys- ja sopeutumistoimilla voidaan ehkäistä ilmastomuutoksen vaikutuksista johtuvaa eriarvoistumista ja vahvistaa ilmastotoimien hyväksyttävyyttä.

Kuntapäätäjänä voit edistää:

oikeudenmukaisuuden huomioimista kuntasi ilmastosuunnittelussa.

Ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvät toimet saattavat kohdistua epätasaisesti joko lievittäen tai vahvistaen eriarvoisuutta. Ne tuottavat uusia hyötyjä ja haittoja sekä jakavat resursseja uudelleen.

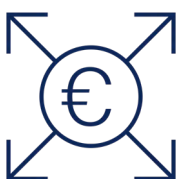
haavoittuvassa asemassa olevien riskiryhmien huomioimista.

Ilmastomuutoksen vaikutukset vaihtelevat ihmisryhmien välillä. Pitkäaikaissairauksista kärsivät, ikääntyneet ja pienet lapset ovat haavoittuvammassa asemassa kuin työikäinen väestö. Elinympäristö vaikuttaa haavoittuvuuteen: esimerkiksi tulvariskialueella tai laajamittaisesti asfaltoidulla alueella asuminen nostaa haavoittuvuustasoa.

kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastopäätöksentekoon.

Kuntalain mukaan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston vastuulla on pitää huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumismahdollisuuksista. Laaja osallistaminen tukee ilmastotyön hyväksyttävyyttä ja oikeudenmukaisuutta.

energia-avustusten reilua kohdentamista.

Nykyisellään myönnetyt energia-avustukset ovat menneet hyvätuloisille asukkaille, joista moni olisi muutenkin toteuttanut remontin. Asumisen oikeudenmukaisuutta ja ilmastoviisautta voidaan edistää vähävaraisille suunnatuilla energia-avustuksilla.

Kuntapäätöksenteon tueksi on tarjolla tutkittua tietoa

Päätöksenteon tulee perustua parhaaseen mahdolliseen käytettävissä olevaan tutkittuun tietoon. Suomalaiset luottavat tieteeseen. Suomessa tehdään paljon laadukasta tutkimusta ja tutkimuksen tavoitteena on tuoda päätöksentekoon tietoa ja taustoja sekä tarjota edellytyksiä hyvien ja perusteltujen päätösten tekemiseen. Tieteen yhteiskunnallinen vaikuttavuus on tärkeää ja kuntapäätäjien kannattaa olla avoimia dialogille tutkijoiden kanssa sekä aktiivisesti seurata viestintää tutkimuksesta.

Tutkittua tietoa tarvitsevat kuntapäätäjien lisäksi asukkaat, jotka hyötyvät tutkimukseen perustuvan tiedon saatavuudesta. Välillä kuntalaisten voi olla vaikea saada tietoa ilmastoviisaista ratkaisuista, niiden vaikuttavuudesta ja saatavilla olevasta tuesta. Voit valtuutettuna vaikuttaa siihen, että kunnassasi viestitään päätöksistä ja niiden perusteluista selkeästi, laajasti ja ymmärrettävästi.

Suomen Akatemian yhteydessä toimiva Strategisen tutkimuksen neuvosto rahoittaa korkealaatuista tutkimusta, joka tuottaa ratkaisuja suomalaisen yhteiskunnan polttavimpiin haasteisiin. [Tutkimustuloksia on koottu](#) esimerkiksi Ratkaisukortteihin, politiikkasuosituksiin ja tutkijat käyvät myös suoraa dialogia tiedon hyödyntäjien kanssa. Ole rohkeasti yhteydessä tutkijoihin ja tutkimuslaitoksiin tietotarpeissasi!

Oheisista linkeistä pääset tutustumaan hankkeisiin
ja tietokoosteen pohjana olevaan julkaistuun
tutkimukseen ja politiikkasuosituksiin:

2035Legitimacy-tutkimushanke: 2035legitimacy.fi →
Decarbon Home-tutkimushanke: decarbonhome.fi →
Climate Nudge-tutkimushanke: ilmastotuuppaus.fi →
CO-CARBON-tutkimushanke: cocarbon.fi →

Tammikuu 2025